

Alken op drift?

Eind september kwamen er berichten over ongewoon grote aantallen alken die opdoken voor de Noorse kust. In de Oslofjord zaten er duizenden, iets dat men daar nooit eerder gezien heeft. Ze gingen ook massaal dood en er zijn er 2-300 verzameld voor onderzoek. Er waren zeker twee geringde vogels bij, afkomstig van Ilse of May en zuidoost Schotland. Even later werd ook verhoogde sterfte gemeld van Orkney. In Nederland arriveerden alken dit najaar ongewoon vroeg en in ongewoon grote aantallen. Tijdens een paar dagen vogels tellen op zee, voor de Noord-Hollandse kust (24-28 september) zagen we anderhalf keer zoveel alken (honderden) als zeekoeten, een beeld dat we niet kennen voor september. Vermoedelijk houden deze verschijnselen verband met elkaar en hebben de alken in de noordelijke Noordzee te maken met voedselgebrek. Hun probleem is dan dat ze het Kattegat/Skagerrak juist massaal opzoeken in deze tijd van het jaar, om er te ruïen. Als ze eenmaal met de vleugelruï zijn begonnen, kunnen ze geen kant meer op, want ze ruïen alle slagpennen tegelijkertijd en kunnen dan dus enige tijd niet vliegen. Zo te zien heeft een deel van de vogels niet zo lang gewacht en zijn ze zuidwaarts gevlogen. Op Cap Griz Nez zagen Nederlandse tellers (Jan Andries en Pieter van Franeker en Johan Nobel) tussen 4 en 7 oktober opvallend veel

alkachtigen. Normaal zien ze daar hoogstens enkele tot in 'goede jaren' enkele tientallen dieren per dag, waarvan de massa bij goede lichtomstandigheden als zeekoet kan worden thuisgebracht. Dit jaar daarentegen vlogen er de hele dag steeds alkachtigen, geregeld ook in grotere groepen en slierten tot soms vele tientallen vogels bijeen. Dankzij uitstekend licht was vast te stellen dat het bijna altijd om alken ging, waarvan er enkelen ook ongebruikelijk dicht onder de kust kwamen (zie foto). Daaronder een mix van leeftijden van jonge snavels tot W+2. Dit beeld, van een mix van oude en (soms zeer jonge) alken vinden we ook op de Nederlandse stranden, maar tot nu toe gaan er hier nog geen grote aantallen dood.

Neus aan neus: jonge alk "ongewoon dicht" onder de kust bij Cap Griz Nez. Foto: Johan Nobel.

Oproep: gezenderde en geringde alken

Let op! Er zijn dit jaar alken van dataloggers voorzien (zie de foto met een dergelijke logger op een papegaaiduikerpoot). Mocht iemand een dergelijke vogel vinden, dan graag de hele vogel met logger en ring opsturen en ik weet zeker dat de verantwoordelijke onderzoekers een leuke verrassing/vergoeding voor de vindsters in petto hebben. Alsjeblieft niet aan het ding gaan prutsen! Mocht je een "gewone" geringde alkachtige vinden (dus eentje met ring maar zonder datalogger) dan zijn we ook zeer geïnteresseerd. Kadavers met ring, hoe incompleet ook, zijn altijd welkom en hard nodig voor ons meerjarige leeftijdsbepaling project. Er moet wel een kop aanzitten! De ring zelf mag je uiteraard houden. Ik hoop dat er velen tot een tellinkje of strandbezoekje in staat zijn; ook verse zeekoeten (ruiende adulten en opgroeiende jongen) zijn welkom als er lieden zijn die ze even tijdelijk kunnen invriezen voor verder onderzoek. Zie <http://home.planet.nl/~camphuys/NZGNSO.html> voor telformulieren.

Kees Camphuysen, NZG/CvZ, postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel, kees.camphuysen@wxs.nl

Electronisch handboek stookpietenherkenning in wording

Hoe onderscheid je op het strand een afgekloven roodkeelduiker van een verfromfraaide parelduiker? Is die kleine aalscholver nu een kuifaalscholver of toch niet en hoe weet je dat zeker? Hoe codeer je leeftijden bij de alk? Hoe doet men nader onderzoek aan olie- of hongerslachtoffers onder zeevogels? Wat heb je nodig, wat moet je doen als zich een olieramp aandient? Ook internationaal was er steeds meer behoefte aan een fatsoenlijk handboek olievogelsonderzoek. De man hiervoor is uiteraard Kees Camphuysen, die alle benodigde info in zijn hoofd heeft, of in een paar gekoesterd, beduimelde multomappen. In de moderne tijd zet je dat soort informatie op het web en hier wordt nu, met steun van de EU, hard aan gewerkt. Zie www.zeevogelgroep.nl/CJC/.

RECENTE PUBLICATIES

Belgische zeevogelstudies op het net

Een rapport met informatie over een viertal studies naar zeevogels op het BCP (Belgisch Continentaal Plat) is te downloaden via: <http://www.vliz.be/imisdocs/publications/97677.pdf>. Trouwens, op de VLIZ-website zijn nog veel meer publicaties van mij en anderen gewoon te downloaden.

Eric Stienen. Eric.STIENEN@inbo.be